

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Milan pri caru.

Srbski knez Milan bival je te dni pri ruskem caru v Ploještju. Spremili so ga tje njegovi vojskovodje Horvatić, Lešjanin in Protić; že iz tega smemo sklepati, da pogovori zadevajo le vojne operacije srbske, ki ima Rusom desno krilo braniti, in da je car v sodelovanje Srbije ali že privolil, ali pa vsaj, da se je Milan kaj tacega nadejal, ali pa da je šel iz tega namena k caru, da mu ta sodelovanje dopusti, ter je generale seboj vzel, da caru razložijo moč srbske vojske.

Kedar se vojskovodje snidejo, menijo se pač navadno o vojski, in ne o politiki, katero prepuščajo diplomatom. Ali pojde tedaj Srbija v boj, ali ne? Srbija bi pač rada šla, ne sicer iz ljubezni do vojske, ampak ker je po svojih koristih k temu primorana. Vprašanje je pa, ali je tudi Rusiji sodelovanje Srbije povoljno? Tu moramo zopet razložiti med politiko in vojsko. Ruski komandant bi sodelovanje Srbije brez dvombe rad videl. Že to je velike važnosti, da bi Rusi lahko na srbski meji pri Turn-Severinu Donavo prestopili, kjer jim tega Turki braniti ne morejo; ruski car pa bo s tem predlogom toliko raje zadovoljen; ker je njemu močno žal za vsako kapljico ruske krvi, kakor je že večkrat rekel, in ravno pri prehodu Donave zna Rusov na tisoče smrt storiti. Na dalje bi Srbi lahko Črnogorcem hoteli na pomoč, ter od Ibarja proti vzhodni Črnigori operirali, kjer se mora le majhna peščica Črnogorcev proti turškemu navalu braniti. Glavna srbska vojska pa bi vdarila preko

Niša in prišla glavni turški armadi v zahrbtje. Ko bi pa Rusi in Rumunci Donavo pri Kladovu prekoračili, marširala bi združena rusko-srbsko-rumunska vojna proti Sofiji in Carigradu. V vojnem oziru bi bilo tedaj vsakako od velike koristi, ko bi tudi Srbi vnovič za orožje prijeli.

Drugače se vé da stoji reč v političnem oziru. Pravilo se je, da Avstrija sodelovanja Srbije ne pripusti, in če je to istina, morala bi Rusija z ozirom na Avstrijo Srbiji svetovati, naj miruje. Vprašanje je pa, če je to istinito, kajti slišali smo že o marsičem, česar bojdja Avstrija ni hotela pripustiti, konečno pa se je le zgodilo. Že ko je Srbija prvokrat v boj stopila, reklo se je, da Avstrija tega ne bo trpela; ko se je Rumunija za samostojno proglasila, pisali so madjarski listi in dunajski turkoljubi zopet, da Avstrija tega ne bo trpela; sedaj se naznanja, da Avstrija ne bo trpela samostojne Bulgarije, ne bo trpela povečanja Srbije, in celo tega ne, da bi ta vnovič Turkom vojsko napovedala. Nekteri listi menda samovoljno pišejo v imenu Avstrije, k čemur nemajo nobenega pooblaščenja, ter jej podtikajo namene, kakoršnih nema. Da bi odločilni krogi hoteli poslušati te podpihivalce, imeli bi pač davno že vojsko z Rusijo; pa dosedanje vedenje kaže, da oni Rusiji niso sovražni, in tudi ta misel, da Avstrija Srbiji ne dovoli prostega gibanja, rodila se je boje le v glavah nekterih turkoljubnih novinarjev. Če je taka, potem bo Srbija gotovo zopet boj začela s Turkom. Če pa v resnici Avstrija sodelovanja Srbije ne bi rada videla, morali bi

si Rusi brez nje pomagati, kajti nepolitično bi bilo, pridobiti si malega zaveznika, pa z njim nakloniti si mogočnega sovražnika.

Za nekaj časa imajo Rusi še s Turkom dosti opraviti, in se bodo varovali, zameriti se drugim velevladim. Sodelovanje Srbije je tedaj povsem od Avstrije odvisno, ki se bode po poročilih merodajnih krogov v tej zadevi še te dni odločila. Da bi pa mala državica hotela stopiti kljub Avstriji in Rusiji v boj, to bi bilo nespametno in osodepolno. Pride že še čas, da tudi Srbija osveti svoje lice pred svetom in zavzame v zgodovini tisto mesto, ki jej pristuje.

Adresa avstrijskih škofov

Papežu Piju IX.

k petdesetletnici njegovega škofovanja.

(Konec.)

In ker so v prežalostnih naših dnevih otroci pogubljenja tako daleč prišli, da v nepokojni želji škodovati razgrajajo in jim celo za zemeljsko blagostanje in za mir krščanske družbe ni mar, ter da zveličavno pomoč veljave mečejo od sebe in v predrzni nesramnosti vedno dalje segajo, da bi uničili vse pravice in prednosti svete stolice in Te zatirali o svobodnem izvrševanju Tvoje apostolske službe, da bi krivično polastivši se dedšine sv. Petra in svetnega Tvojega vladarstva, če bi bilo mogoče, konec storili tudi duhovni Tvoji oblasti in veljavi: povzdignemo s Teboj vred po tolikih krivičnostih žaljeni z možatim oporekanjem svoj glas ter bogokletno oskru-

O volitvah.

(Iz „Očenaša“ od Alban Stolea.)

Ko bi bil jaz hudič, in preslepljeni ljudje bi me volili za svojega poslanca in me poslali v zbornico, kaj bi storil? Razume se, da bi tiho ne sedel, ampak bi kak predlog stavil. Pa kakošen? Seveda tacega, ki bi peklju največ privržencev in dobička pridobil. Jaz bi kar naravnost stavil predlog, naj se šola popolnoma loči od cerkve; šola nima nič več z vero, in vera nič več s šolo opraviti. Šola naj bo za naprej le fabrika, kjer se otrokom glave otešejo, da so prav zviti za svet in se vsega naučijo, kako se denar skupaj grabi; namesto dolžnost, s katerimi hoče vera ljudi mučiti, naj se podučuje o pravicah narodnih; mesto katekizma naj se ustave na pamest učijo. *) Ker pa duhovni zato večidel nimajo glave, njim nadzorstvo šolsko ne pristuje; rajši naj se podeli kakemu muštacastemu advokatu ali notarju ali pa družemu posvetnjaku. Duhovnom mora se obiskovanje šole ravno tako prepovedati, kakor plesišča. Najbolj pametno seveda bi bilo,

*) Poglej pri nas §. 3. postave od 14. maja 1869: Na vsaki ljudski šoli naj se podučuje... „zgodovina s posebnim ozirom na domovino in njeno ustavo.“

duhovski stan in cerkve popolnoma odpraviti, zakaj 1. človek je le za svet na zemlji; jemo in pijemo in plešemo in vozimo se in dijete pobiramo lahko brez vere, še veliko lažje; in 2. se veliko denarja prihrani, s katerim se za more več obrtnijskih šol in cest napraviti, in veliko družega za obrtnijo storiti; če so zamogli samostane zatreti, bi moral prav neumen hudič biti vsak, ki ne razvidi, da bi bil dobiček za državo ravno tako velik, ako se vse fare zaterejo. Sicer bo marsikteri, dobromisleč poslanec mislil, da ljudstvo še ni dovolj izobraženo, fare odpraviti; torej naj se še nekoliko potrpi, in to naj se za enkrat dobro zapameti.

Tako bi jaz svoj predlog stavil, ko bi bil hudič. Ko bi mi potem kak tovarš — hudič hotel reči: to pot nisi pokazal prave satanske razumnosti; ali bi ne mogel za pekel boljšega predloga staviti, naj se sveto pismo sežge ali vsi križi ob cestah pokončajo, da ljudem ne delajo žalostnih misel, ali pa naj bo vsako nedeljo žegnanje in somen? — bi mu jaz odgovoril: „Tega ne razumeš; otrokom se vera najlože v srce vcepi, in poznejše leta se jim težko iz srca iztrga, če so v mladosti v nji prav podučeni in izrejeni; zato se mora od

spodaj gori pomagati, da se ljudstvo hudiču pridobi, kršanstvo se mora iz šol izključiti.“ Tako bi jaz tovaršu — hudiču razložil peklenko modrost svojega predloga.

Iz tega sledi nauk; seveda malo siten in ima svoje trnje, skorej tako, kakor bi človek posegel v vrečo, v kateri so divji maček, opica, kača in star škorpion zavezani; na to se mora pripraviti, da ga te nedolžne živalice malo opraskajo in ogrizejo.

Hudič pač ne more biti poslanec že zavoljo tega ne, ker ne plačuje davka od svojih dohodkov, in tudi ker nima nobenega vinskega patenta in ker veliko volilnih mož celo ne veruje na hudiča, čeravno jih ima na vrvi. Hudič pa ima po svetu svoje pomagače, ki so z njim enih misli in delajo kakor njih mojster in tudi znajo sprejeti podobo angelja svetlobe. In kadar teh eden pride v zbornico, bo marsikaj govoril, kar bolj ali manj kršanstvu korenine spodjeda; nesramni časniki pa lepo razširjajo in hvalisajo, da ljudi, ki v neumnosti vse verjamejo, kar je pisano v takem blatnem listu, še bolj preslepijo.

Sicer ni še nobeden kaj tacega predlagal, kar je gori povedano; govorilo pa se je že marsikaj, kar je temu jako podobno. Nečem

njenje pravic in cerkvene svobodščine, odvzetje Tvojega svetnega vladarstva, oskrunjenje najvišje Tvoje veljave in od Boga Ti podeljene oblasti, in druge hudobne razžalitve cerkve in svete stolice obsodimo, zavržemo in črtimo. In ta obsodba zadeva zlasti zadnjo poskušnjo, ktere si omenjal v svojem ogovoru dne 12. ravno kar preteklega meseca marcija, da namreč uzurpatorji Tvojega svetnega vladarstva z lažnjivim izgovorom, da hočejo v okom priti zlorabi duhovenstva, nameravajo zatreti tudi svobodo Tvojega apostolskega glasu. Res, kakor si sam rekel, zamore rimski papež biti ali neodvisen vladar, ali pa vjetnik. Nočemo pa vjetnika, ampak ga hočemo tudi v svetnih zadevah kot papeža kralja, in si bomo zaradi tega na postaven način, kolikor bomo le mogli, prizadevali, da se Ti to vladarstvo zopet da nazaj. In ker se ne more zgoditi, da bi prišla v nevarnost apostolska veljava papeževa, ne da bi se ob enem majala tudi veljava škofov in njihovih sodelavcev in še celo vsaktera druga delavnost in veljavnost, naj se že ime- nuje in naj že bo kakoršna koli hoče: gotovo le lastne zadeve zagovarjamo, da, zadeve vseh ljudi, ki so dobre volje, če Rimu in celemu svetu naznanimo, da se bomo za Tvoj sedež in Tvojo stolico bojevali do smrti.

Kernas Ti s službo in zgledom, z besedo in dejanjem vodiš, si bomo v imenu [gospo- dovem] še dalje prizadevali spolnovati svojo službo v sreči in nesreči; Tvoje zastave držeč se Ti bomo zvesto na strani stali kot varuhi in obdelovalci vinograda gospodovega, kot goreči tovarši truda in trpljenja Tvojega, kot hrabri predstojniki duhovstva in ljudstva svo- jega na bojnem polju ter se hočemo kot bdeči voditelji, svaritelji in načelniki svetišča na čelu dobro vredjene armade do zadnjega zdihljeja vojskovati. Opiraje se na upanje božje pomoči si v obilnosti srca in apostolske kreposti rekel: Na veke se ne bom premaknil! Ravno tako zanašaje se na božjo pomoč tudi mi zakličemo: Na veke se ne bomo premaknili! Ti leta in leta javno spoznavаш: Gospod je moje razsvitljenje in moje zveličanje, koga bi se bal? Če bi tudi tabori meni nasproti stali, se moje srce ne bo balo! Tvojemu zaupanju sledeč, odgovarjamo: Gospod je varuh našega življenja, pred kom se bomo tresli! Ako bi se

boj vzdignil zoper nas, bomo pri tem zaupali. Na skali Te je povzdignil in bo povišal Tvojo glavo čez Tvoje sovražnike na ravno tistej skali je tudi nas zbral in zato upamo gledati dobrote Gospodove v deželi živih.

To milost vere in stanovitnosti z goreč- nimi prošnjami zahtevamo od Boga, najmo- gočnejšega pomočnika, in s katoliškim svetom s pobožnimi neprenehljivimi klici prosimo Boga Očeta vsega močnega, da naj Te reši iz rok sovražnikov in tujih otrok, katerih usta govoré nečimurnost in katerih desnica je hudobna, in z mogočno svojo roko stori nekdanje čudeže, da naj spreobrne k sebi uporna srca in od- stranišči strah nevarnosti pod svojem varstvom podeli zopet mirne čase.

On pa, ki je Tebi, sv. Oče, od škofov- skega posvečevanja sim podelil toliko let, naj stori, prosimo, da bodo tudi tista, ki Ti jih bode blagovoljno še primaknil, Tebi in nam leta obilnega odrešenja in zaželenega zveličanja.

Ponižno proseč apostolskega blagoslova podpisali smo (to pismo) meseca aprila leta Gospodovega 1877.

Z bojišča.

(Stanje v Srbiji.) Med tem, ko se ustop Grecije v vojsko za gotovo napoveduje, ne vé se o Srbiji še nič gotovega. Nekteri listi, posebno „Wien. Tagbl.“ prerokujejo kmali pričetek vojnih operacij, drugi zopet trdè za gotovo, da Srbija ostane nevtralna. Nedavno je „Zastava“ prinesla novico, da Srbija pojde v boj, in ravno to nam je tudi srbski polkov- nik d' Otto rekel, ko je potoval skozi Ljub- ljano; nasprotno pa trdè oficijozni listi ruski in avstrijski, da Srbija ne sme na vojsko mi- sliti. Stanje srbsko je težavno. Narod in skupščina, ki je sklicana 1. julija v Kragujevac, sta večinom za boj; enkrat hočejo vojno slavo nekoliko popraviti, kar bi jim sedaj lahko bilo, ko ima Turek toliko sovražnika, da Srbom skoraj nema kaj nasproti postaviti; glavni vzrok za vojsko pa je v posledicah, ki imajo nastati po razpadu Turčije. Ako se Srbija boja ni vdeležila, ne bo smela svojih želj za- govarjati. Ona hoče postati samostojna, kakor Rumunija, hoče dobiti Starosrbijo, Bosno in Hercegovino; s kakim pravom pa smé vse to

zahtevati, dokler ni z mečem dokazala svoje sposobnosti za ta poklic in svoje pravice do teh dežel? Ker pa Avstrija Srbiji ne privoščí teh dežel, za to jej ne pusti v boj. Tudi Rusija Srbom svetuje, naj ostanejo mirni, ker se neče zameriti Avstriji, ker si neče na- kloniti novega sovražnika, dokler ima s Tur- čijo dovolj opravila. Rusija si ložej pomaga brez Srbije proti sami Turčiji, kakor pa s Srbijo proti Avstriji in Turčiji. Za Ruse je toraj bolje, da Srbija ostane mirna, ker potem miruje tudi Avstrija. Ni pa to dobro za Srbe. Oni vedó, da po končani vojski ne bodo nič dobili. Bosna bo rešena, a ne pride pod Sr- bijo. Naj bo prihodnost slovanska še tako ve- lika, Srbija kot taka nema nobene prihodnosti pričakovati, ako se boja za osvobodjenje ju- goslovansko ni vdeležila. Lanska vojska Sr- bom ne bo koristila, ker so bili premagani, dasi le od turške nadsile, in ker v vojnem pravu velja prislovica „Vae victis!“ — Gorje premaganim.

Letos pa se kaže Srbom lepa priložnost v zvezi z rusko armado zmagati; in če bijim bila zmaga še tako lahka, dala jim bo pravico do samostojnosti in do pridobitve sovražnikovih zemljišč. Če se vse to premisli potem je raz- umljivo, zakaj hočejo srbski rodoljubi vnovič v boj stopiti, čeravno je dežela že lani po vojski silno veliko trpela. Nam Slovencem pa je popolnoma jednako, ali osvobodi Jugoslovane Rus sam, ali pa Rus in Srb zajedno, samo da se osvobodijo. Naj postane Bosna že srb- ska, ali črnogorska, ali hrvaška, ali sama svoja, to nam ne dela preglavice, samo da pride v slovanske roke. Hrvatoma pa to ni vse eno, in oni so gotovo veseli, da si Srbi ne smejo osvojiti Bosne, ker jim tako ne ostaja upanje, da jo zamorejo kedaj pridobiti za trojedno kraljevino. Ravno to pa, da nečejo potihnuti glasovi, ki pravijo, da bo Avstrija vendar le zasedla Bosno in obdržala jo za se, to Srbom ne da mirno spati; toda ne vedo si pomagati, ker proti Turčiji in Avstriji se vendar ne mo- rejo bojevati. Vsakako je toraj stanje srbske državnice jako težavno, in s skrbnim očesom gledajo njeni vladarji v bližnjo prihodnost, ki ima iztok preustrojiti brez — Srbije.

Novejša poročila se glasé:

Iz Petrograda, 16. junija. Turki so iz trd-

reči, da so vsi taki govori od antikrista na- vdihnjeni; mnogokrat izvirajo iz neumnosti. Da je kdo poslanec, iz tega še ne sledi, da ima pamet za to, posebno če čenča o rečeh, katerih se ni učil. Zato mora vsak, ki ima pra- vico voliti, vestno in s premislikom svoj glas oddati. Ne voli prvič nobenega klepetalca, ki na dolgo in široko čveka; pogosto pri tem ni družega vzroka, kakor strah, da bi mu mo- drost v glavi, kakor mokro perilo ne začela gnjiti in težave delati, če je svetu ne pokaže. Ne voli pa tudi nobenega, ki ima mutastega hudiča, ki mu ne pusti govoriti kakor vest in pravica velevala. ki tiho čepi iz strahu pred jeziki in časniki ali pred onimi, ki ga znajo prestaviti ali penzionirati. Ne voli nobenega tistih, ki kričijo, kakor bi jim hotelo srce po- čiti iz ljubezni do ljudstva, do svobode in pra- vice; taki bi bili radi zlate teleta, ktere naj bi slepo ljudstvo molilo in kričalo: „Poglej Izrael, to so tvoji bogovi, ki so te izpeljali iz Egipta, dežele sužnosti in teme!“ Taki mislijo, da je presneta hudobija in neizrekljiva škoda, ako se vsi prazni govori, ktere so spustili v zbornici, ne tiskajo, in po krčmah ne berejo in hvalijo. Protigovorniku tako pazijo na be- sedo, kakor mačka na tiča, iz gole gorečnosti za blagor ljudstva in iz prevelikega domoljubja.

Ne voli tudi taci, kateri kakor čeda ovac- tekajo za ovnom, brez glave in brez lastnih misel. Naredi ovan prav neumen in hudoben skok, vsa čeda, ki za njim teka enako poskoči in nič ne pomisli, ker se v mišljenji kaj malo vadi. Take pusti doma pri ženi in otrocih in živini, da jih pošteno živi; tak naj se ne sili državo in drželo vladati. — Ne voli nobenega, ki ima poslanstvo za rokodelstvo, ne le za- voljo tistih 5 ali 10 goldinarjev, ki jih ima vsak poslanec na dan zapraviti, ampak veli- koveč zato, da vlovi kako mastno službo ali kak križec, in zavoljo tega prav pridno govori, kar višji krogi radi poslušajo in plajš po vetru obrača.

Tako bi lahko še veliko taci naštel, in vselej bi bil odgovor: „Reši nas o Gospod!“ — Lehko bi mi pa ti odgovorili: Kako pa čem vsacega poskusiti, ali ima tako bolezen v glavi, v srcu, na jeziku? Hočem ti dati kratek poduk.

Vsi ljudje, ki nimajo vere, dasiravno so bili v nji podučeni, ali bi se lahko podučili, dobro vedo, zakaj je nimajo. Ne dopade jim, ker je njih življenje kršanstvu nasproti, ali pa ker so popolni farizeji, ki ne potrebujejo Izve- ličarja, kakor norec zdravnika neče imeti. Ne voli tedaj nobenega, od ktere se komaj zna, ali ima kaj vere ali ne, in kakšno ima. Tak ne bo go-

voril in glasoval zato, kar kraljestvo božje in pravi časni in večni blagor dežele pospešuje, am- pak kar mu častilakomnost, sebičnost, sovraštvo ali strankarstvo navdibne, naj sedi na levici ali na desnici. Voli moža, o katerem si prepričan, da je pravi kristjan, ima strah božji, srce za ljudstvo, skušnjo, da ve kaj je treba, in ponižnost, da ne bo mislil da je za Bogom najbolj pameten. Takemu smeš zaupati, če stori prisego poslan- cev, drugim ne. Drugi, ki letajo in dirjajo in plačujejo, da bi prišli v poslansko zbornico, kakor se podlasica zvija in obrača, da pride v kurnik, so dobri za pisarje, za železnice ali pa za oralo (naj bo spredaj ali zadek); za po- slance ne veljajo. Če ravno nisi volilen mož, lahko svoj glas oddaš za volilne može; poišči zo- pet take, katerim je vera in nrvnost pogla- vitna reč; ti naj poslanca volijo vestno, v strahu božjem; zakaj glas, ki ga oddaš pri volitvi, je veliko težji kakor nepotrebna be- seda, in večni sodnik bo hotel od tebe imeti ojster odgovor. Najboljši storiš, ako daš g. župniku svoj glas (seveda če ima kršanstva in pameti dovolj).

Ravno taka je z župani, srenjskimi sveto- valci i. dr., ki se morajo voliti. Navadno je človek pri takih, ki se sami silijo v to, ravno tako zapeljan, kakor ženska, ki se sama

njav pred Karsom in iz treh na višavah postavljenih baterij streljali na ruski tabor in na topniški transport. Ruski topovi so Turke prisilili, da so se umaknili in zbežali; 5 ruskih topničarjev je lahko ranjenih. Rusi so 9. t. m. posedli Alaškert (Toprakale), 10. t. m. pa Seidekan. Turki so se brž pomaknili bolj proti Kenriku popustivši ves živež in vojne delavnice.

Pri Batumu Rusi delajo ceste skoz gozd, kar jim skušajo Turki zabraniti, pa zastoj. Pri Jurjevem in Oltenici so skoraj vsaki dan manjši boji s Turki, ki se pri Ruščuku in Turtukanu vtrjujejo. Te dni so se bili Rusi obrnili proti Mačinu, pa Turki se niso ganili, ker pričakujejo, da bodo Rusi drugod skušali priti čez reko. Da bi ne zgubili preveč ljudi, se jako govori, da jo bodo pri Turn Severinu vdarili na srbsko zemljo potem pa ob Timoku marširali proti Sofiji. Glavni stan se je iz Ploještia premaknil v Aleksandrijo. — Sultan te dni odide v Drenopolje, da ogleda tamošnje trdnjave. Egipčanski vojaki so došli v Carigrad. Iz Belgrada se 15. t. m. telegrafuje „Agr. Pr.“: Vojska proti Turčiji je sklenjena. 17. t. m. se bo pregledala vsa vojna, ki potem odide na mejo. Turki vtrjujejo trdnjavo Niš in svoje meje. Ob Negotinu in Kladovem ima že nabrano zadostno število vojne svoje. Grozenje Madjarov, da bodo zasedli Srbijo, ne straši nikogar več. V najbolje podučenih krogih trdijo za gotovo, da bo Avstrija šla z Rusijo, ali pa (v najslabšem slučaju) ostala vsaj nevtralna.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 18. junija.

Na Dunaju, kakor se porača „Agr. Presse“, se bodo te dni godile važne reči. Madjari so preplašani in razkačeni, ker so zvedli, da se Avstrija ne bo ozirala na njihove želje. Tudi to je pomenljivo, da je fzm. Mollinary nemudoma prišel na Dunaj, ker je prišel odločilni trenutek, ko se bodo delali zadnji sklepi o politiki našega cesarstva glede sedanjih dogodkov. Kakor poročajo dunajski listi, bil je res v soboto 16. t. m. velik mini-

v zakon ponuja. — Ne voli nobenega, ki se po krčmah mnogo ponaša in vpije, za sosesko redko kaj iz nesebičnosti storijo drugači kakor z jezikom. Ne voli človeka, ki je poln napuha, pa se vendar prilizuje in priklanja, pa le tako dolgo, dokler te potrebuje. — Ne voli nobenega, ki rad pije, žene in otrok lepo ne živi; kako bo vladal sosesko, če svoje hiše ne zna v redu imeti? —

Voli resnega, vestnega, kršanskega moža, ki se Boga bolj boji kakor okr. glavarja ali pa vpitja kričačev; kteremu soseska ne vstreže, če ga voli, ampak on soseski dobrote stori, če prevzame. — Dobro premisli, kaj on, ki si ga volil, v svoji službi stori, tudi ti si kriv in z njim odgovoren. Zatoraj vselej moli, kadar moraš voliti, očenaš in kadar prideš do prošnje: „Pridi k nam tvoje kraljestvo“ pomisli, kdo zmed mož, ktere bi lahko volil, bo naj bolj pomagal, božje kraljestvo, kraljestvo poštenosti, reda, miru in vernosti vtrditi. Le tisti se smejo čez druge postaviti, ki so sami zgled drugim. Človeka, kterega kršanstvo ni skušeno, znaš voliti za pastirja ali železničnega čuvaja; škoda ne bo velika — pa mislim, da ne bo toliko ponižen, tako službo sprejeti.

sterski svet, kteremu so predsedovali cesar sami.

O ministerstvu se je že večkrat poročalo, da si zelo prizadeva pri državnih stroških kaj prihraniti. Imelo je vsled tega več posvetovanj, ki so bila 15. t. m. sklenjena. „Kakor se čuje, piše „Vaterland“, se je zopet sklenilo nekaj stotin gld. pri ubogih vradnikih prihraniti, „rodoljubnim dnararjem“ pa kakor Libiegu, Rotšildu itd. milijone podariti.

Na Tirolskem bodo imeli dopolnilno volitev za državni zbor v pusterski dolini. Konservativni kandidat je zopet baron Dipauli, ki bo tudi brez dvoma izvoljen.

„Obzoru“ se 16. t. m. z Dunaja telegrafira, da so tam zaprli 5 oseb, pri kterih so našli jako obdolžna pisma v ruskem in poljskem jeziku, iz kterih je razvidno (?), da neka mednarodna propaganda (družba) skuša državne vredbe na Ruskem in v Avstriji prekucniti (?). Nam se dozdeva, da to so zgolj izmišljene reči, kterih namen je Avstrijo hujskati zoper Rusijo, češ, da ji od onodod proti največja nevarnost. Ravno taka se nam zdi tudi s pripovedko o madjarskem pesniku Petöfi-ju. Petöfi, najslavnejši pesnik madjarski, se je l. 1448 in 1849 vdeležil ogerskega upora, ter se je kot adjutant generala Bema vojskoval proti Rusom. Njegovi tovarši so trdili, da so ga v neki bitvi videli pasti, vendar pa njegovega trupla niso našli. Njegova vdova se je nedavno potem v drugič omožila. Te dni pa je nenadoma počil glas, da Petöfi živi na Ruskem kot vjetnik, in neki poslanec je vlado zaradi tega v zboru interpeliral in ji naročil, da naj to določno poizve. Minister je odgovoril, da se bo to zgodilo. Reč pa je sprožil neki kmet Daniel Monosses, ki je pri kološki sodniji (Klausenburg) to le naznanil: V bitvi pri Csik Szeredi l. 1849 ranjen bil je Monosses nešen v bolnišnico, kjer je z 200 tovarši prišel Rusom v roke, ki so ga najprvo odpeljali v Bukarešt, potem v Petrograd in naposled v svinčene rudokope v Sibirijo. L. 1854 so ga utaknili med ruske vojake, ter je bil v krimski vojski ranjen. Meseca januarja tega leta (1877) bil je od Rusov izpuščen, ki so ga peljali v severno Ameriko, od onodod pa v Benedke in na Dunaj, kjer so vjetniki dobili po pet gld. V Petrogradu, pravi Monosses, bilo je okoli 2000 vjetih Madjarov, ktere so razposlali v razne kraje. On je bil s 482 rojaki v enem kraju. Ko je pa Monosses odpotoval, ostal je tam, kakor pravi, neki Petöfi. okoli 60 let star, s kterim je večkrat govoril in ki mu je pripovedoval, da ima ženo in otroke. Tega gospoda niso vtaknili med vojake, ampak poslali so ga najprvo kot delavca, potem pa kot čuvaja v svinčene rudnike. Monosses je imenoval še več drugih rojakov, ki zdihujejo v sibirski sužnosti. Mnogo jih je bilo pri vojaki, pozneje pa so jim orožje zopet vzeli. Ker se reč zdaj preiskuje, bode pač prišlo na dan, koliko da je nad temi pravljicami resničnega. — V ogerski zbornici je baron Kaas vlado zopet interpeliral o razmerah na izhodu; ker se Madjari ne morejo proti Rusom bojevati z mečem, se pa bojujejo z — jezikom.

Vnanje države.

Francoskemu senatu je minister Broglie 16. t. m. izročil poročilo, v kterem predsednik zahteva dovoljenja, da bi se smela narodna skupščina razpustiti. Poročilo se bo izročilo odsekom, ki bodo stavili potrebne predloge.

Na Nemškem se socijalni demokratizem čedalje bolj razširja, kar priča volitev

za državni zbor, ki se je te dni vršila v Berlinu; liberalni kandidat jud Löwe je namreč propal in izvoljen je bil socijalni demokrat Hasenklever ki je dobil 3200 glasov več kakor meseca januarja.

V Rimu je 10. t. m. neka druhal zopet nekoliko razsajala. Ker je policija ni pustila proti kvirinalu, kjer stanuje kralj, in tudi ne proti Vatikanu, kjer bivajo papež, vlekla se je pred stanovanje ministra Nikotera, ki je bil nekedaj sam hud radikalec, ter je tam kričala: Smrt papežu, smrt kardinalu (!) Nikoteri! Policiji je to razsajanje naposled vendar le presedalo, zato je razgnala rogovileže.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. junija. (Volilna pravica vradnikov.) Po naše avstrijskeje vstavi imajo tudi vradniki pravico voliti in voljeni biti. Samo po sebi se umeje, da kdor ima pravico volitve, sme voliti po svojem prepričanju, kogar za boljšega spozna. Čudno je toraj in protivstavno, ako se komu krati volilna pravica, če se mu zapoveduje, koga ima voliti.

„Tagblatt“ prinaša poziv do uradnikov na Kranjskem, ter predrzno trdi, da je njih dolžnost, z njegovo stranko glasovati. Kje je potem volilna pravica? Mi mislimo, da se tudi med vradniki nahajajo možje, kteri čutijo, kako malo častna bi bila za uradnike taka volilna pravica, kakor jo oznanja pseudo-liberalni in protivstavni „Tagblatt“ in njegova stranka, ki hoče z vradniki delati kakor z otroci, katerim se reče: „Krajcar je tvoj, pa ti ga moraš meni dati, da ga shranim“. Ravno tako Tagbl. vradnikom pravi: „Ti imaš volilno pravico, toda voliti smeš le take kandidate, ki ti jih mi priporočamo.“ Jako veliko in veljavnih državnikov se je tedaj že izreklo zoper volilno pravico vradnikov, ker povsodi kažejo izgledi, da je ta pravica dostikrat služila kot orodje proti vstavnosti in svobodnim načelom, ker so se v nekterih državah posluževali volilne pravice vradnikov, da so z njihovimi glasovi zadušili pravo ljudsko mnenje. Kakor smo že omenili, moralo bi uradnikom samim všeč biti, da bi se znebili volilne pravice, katera jih dostikrat sili, glasovati proti svojemu prepričanju; to bi bilo zanje gotovo tudi častnejše, kakor pa imeti navidezno pravico, in ne imeti zadosti moralne moči, braniti jo. Kar naše prihodnje volitve zadeva, znamo sicer, da bodo naše besede malo vspeha imele, ker skrb za družino, za vsakdnji kruh, strah pred slabimi nasledki, dobrohotje predstojnika, vsi ti oziri bodo vplivali tudi sedaj na naše vradnike močnejše nego naša beseda. Vendar mislimo, da se nahajajo tudi med vradniki nekteri nevstrašeni in poštenovalni možje, ki dolžnost svojo poznajo. Vlade pridejo in gredo narod, pa ostane; časi se morajo za Slovane kmalo zboljšati; in ure centralizma so štete; enkrat bo tudi avstrijskim Slovanom lepše solnce zasijalo, in potem si bo marsikteri vradnik želel, da bi bil pri narodu v dobrem spominu.

Iz Kamnika, 15. junija. (Petdesetletnica papeževa.) Kamnik upamo, da ni bil zadnji kar tiče svečanosti o papeževi petdesetletnici škofovskega posvečenja; saj belo Ljubljano, kakor čujemo, je gotovo prekosil.

Veselo zvonjenje in pokaenje možnarjev nam je naznanovalo redko slovesnost. Komaj se malo stemni, se po vsem mestu zasveti. Brezštevilnih lučič po oknih, transparentov in pomenljivih napisov je bilo povsod viditi. Posebno so se odlikovali čč. očetje frančiškani, njih cerkev in samostan, da bi bili težko vse na-

tančno popisati. Da je mnogo krasnih kresov v okolici gorelo; da se je drugi dan posebno lepo in spodbudljivo vršila svečanost v cerkvi; da jih premnogo svoja obhajila, vsi pa svoje molitve za blagor cerkve in papeža Bogu darovali, kaj bom dalje popisoval, se tako ume in bilo je gotovo povsod tako.

Le od Ljubljane kaj drugčega čujemo. Očitno izrečemo, da tega bi se ne bili nadejali in naj bi bil nam kdo pred kaj takega pripovedoval, imenovali bi ga bili grdega obrekovalca.

Iz Rudolfovega, 12. junija. Včeraj je bil v Novem mestu okrajni glavar Vestenek. Govori se sploh, da je prišel zaradi prihodnjih volitev za deželni zbor sim. V svojem okraju hudo dela, da bi nemčurji zmagali, toda ne vem, če se mu bo posrečilo! Posebno opozorimo volilce litijskega okraja, naj se ne dajo s sladkimi besedami pregovoriti! Naj delajo po svoji pameti in prepričanju v korist našemu narodu, a ne v korist pohlepni nemčurjev, ki hočejo deželo pripraviti ob vse in iz nje narediti švabsko deželico. Naši narodnjaci dobro delajo; v okolici bomo gotovo zmagali, in tudi v mestu se za trdno nadejamo zmage, da si je zlasti med vradniki veliko nemškutarjev. Nemčurji so si letos izbrali za kandidata nekdanjega narodnjaka Zagorca. Obnašajte se vrlo, narodni volilci in pokažite, da ste možje.

Iz Gorice, 14. junija. (Avstrija in Italija. Letina.) V našo avstrijsko Nizzo prihajajo že nekeje časa sim visoki gosti, večinoma vojaškega stanu, da pregledujejo po Goriškem znamenite strateške kraje in avstrijsko italijansko mejo. Te in jednake okolnosti dajejo nam povod na misel, da si Avstrija in Italija niste nič kaj prijateljski, da nas celo opravičuje spoznati, da ste jele druga proti drugej očitno nezaupljivi postajati. Istina je, da preži Italija dandanes vsled Balkanskih prekucij na Goriško, Trst in jučne Tirole bolj ko prej, in da čaka težko ugodne prilike, ko bi jej bilo mogoče proti Avstriji stopiti na noge.

Čim bolj Turčiji zadnja ura bije in se nad isto že davno zaslužena katastrofa izvršuje, tim bolj kritičnih časov se imamo nadejati. Naj novejša poročila javljajo, da se tudi Italija hoče dedšine propadle Turčije vdeležiti in se tako na račun iste s pridobitvijo Albanije obogatiti in si tako s tem gnejzdo na Balkanu pri čisto slovanskih elementih vstanoviti. Ubogi Slovan! vse te črti, zaničuje in sovraži, a zemlja tvoja je vsim narodom priljubljena, vse išče koristi pri tebi. Sedaj ko vsled velikoruskega vpliva na čast in slavo, rešiteljice Rusije in na uteho osvojenja vsih Slovanov Turčiji že mrtvaški zvon poje, probudila se je hladnokrvno požrešna Lahonija in hoče zahtevati meni nič tebi nič — svoj plen, ko bi se požrešni Italiji dala sedaj Albanija več ko gotovo je, da bi ne bilo brez posebnega pomena, ker ista bi se hotela tam razširiti in v svojem času bili bi Slovani na Balkanu mesto pod turškim pod italijanskim jarmom. Brez dvombe bil bi za Avstrijo to hud vdarec in po našem mnenju Avstrija v varstvo lastnih interesov ne bo nikakor dopustila, da bi imela na obeh obalah Jadranskega morja jednega in istega ljubosumnega nagajaja.

Pa če tudi do osodepolne krvave borbe mej Avstrijo in Italijo pride, koja je pri današnjih razmerah gotovo neizogibljiva, ne bojimo se, da bi Emanuel kralj kdej čez nas Goriške Slovence gospodoval; kajti še živi premagovalec pri Kustoci, vrli pokrovitelj vsih avstrijskih Slovanov; če Italijani malo z oro-

jem zaropotajo, ne vstrašimo se jih tako hitro, ker smo si zvesti, da zmagonosni vojskovodja Kustoški straži vedno še Slovence na meji Italijanski. Mi Goriški Slovenci smo odločno vsi brez izjeme za zmagovito Avstrijo s ponosom navdušeni, ravno tako, kakor so naši Italijanci izključljivo le v romantično Italijo zaljubljeni. Svobodno! Pri vsem tem je le to dobro, da kar mi že imamo, si morajo oni še le priboriti, kar pa Bog varuj!

Vreme imamo stalno lepo in vsled tega je jako toplo. Trta kaže po celem Goriškem jako dobro in če ne bomo kake nezgode na vremenu doživeli, se imamo dosti dobrega vina nadejati. Sviloprejke se bodo večinoma dobro obnesle in tudi žito lepo stoji.

Domače novice.

V Ljubljani 18. junija.

(Gledé davkov, ki se imajo volilcem) všteti, razposlala je deželna vlada okrajnim glavarstvom ta-le ukaz: „Nach der Textirung des Artikels IV. des Finanzgesetzes vom 29. December 1876 R. G. B. Nr. 141 kann der Drittelszuschlag nicht als Ordinarium der directen Steuern betrachtet werden, so wie er auch nicht bei der Berechnung ausserordentlichen (Kriegs) Zuschlages in Anschlag kommt. Laibach 9. Juni 1877.“ Opiraje se na to razlago, poslalo je neko glavarstvo nekemu županu volilni imenik nazaj s poveljem ga preurediti, ker se „über höhere Anordnung“ tretjina pri zemljišnem in hišnem davku ne sme prištevati k direktnim davkom. Po naši misli nima „eine höhere Anordnung“ določevati, kateri davki se vštavajo in kateri ne, ampak tu velja le postava. Postava pa določuje: 1. da dohodninski davek je direktni davek; 2. da tretjina pri zemljišnem davku od hišne najemščine in pri hišno-razrednem davku nadomestuje dohodninski davek, ki pa že sam po sebi daje volilno pravico, če znaša 10 goldinarjev, sicer pa se prišteva k drugim direktnim ali neposrednim davkom. Člen IV. denarne postave od 29. decembra 1876 namreč veleval: Kar se tiče odmerjenja priklad k neposrednim davkom, naj veljajo te določbe: a) pri zemljiškem davku in pri davku od hišne najemščine naj se k rednemu znesku davka in k tretjini, doplačevani namesto dohodkovnega davka, pobira še preizreden priklad, namreč tretjina rednega zneska. b) Pri hišno-razrednem davku naj se k rednemu znesku in k tretjini, doplačevani namesto dohodkovnega davka, pobira preizreden priklad, namreč toliko, kolikor je rednega davka.“ Ali po nemški: „Bezüglich des Ausmasses der Zuschläge zu den direkten Steuern aber haben folgende Bestimmungen zu gelten: a) Bei der Grundsteuer und der Hauszinssteuer ist nebst dem Ordinarium und dem die Einkommensteuer vertretenden Eindrittel-Zuschusse ein ausserordentlicher Zuschlag mit einem Drittel des Ordinariums einzuheben; b) bei der Hausclassensteuer ist nebst dem Ordinarium und dem die Einkommensteuer vertretenden Ein-Drittel-Zuschusse ein ausserordentlicher Zuschlag im Betrage des Ordinariums einzuheben.“ Ta postava določuje priklade, in ne samo s pristavkom „doplačevani namesto dohodkovnega davka“, ampak tudi po zlogu (Textirung) govori za to, da tretjino vštava v tisto vrsto kakor redni znesek, ne pa k prikladam, ker bi se sicer ta člen moral glasiti: „Pri zemljišnem davku . . naj se k rednemu znesku davka pobira še tretjina namesto dohodkovnega davka in pa preizredna priklada, to je še druga tretjina rednega zneska.“ Ali po nemški: „Bei der Grundsteuer . . ist nebst

dem Ordinarium noch ein die Einkommensteuer vertretender Ein-Drittel-Zuschuss und ein ausserordentlicher Zuschlag mit einem zweiten Drittel des Ordinariums einzuheben. Če bi tedaj tudi res bilo, da se izvanredna (vojna) priklada nima vštovati, dasi tudi ta davek ni več izvanreden, ampak reden davek, ki bode ljudem ostal za vselej, se pa mora vštovati vsak dohodninski davek, naj se že plačuje od dohodkov, ki jih imamo od zemljiš in hiš, ali pa od raznih služb in če bi bil o tem kak dvom, deželna vlada kranjska nikakor nima pravice tolmačiti postavu in določevati, kako se umeje, ampak to sme k večem storiti ministerstvo in po posebnem ukazu, kakor l. 1871, določiti, kako naj se omenjena postava razklada. Naj pri tej priliki tudi še omenimo, da provizorični učitelji in učiteljice nimajo volilne pravice, in da naj se proti temu oporeka, če bi se hotela kje takim dati volilna pravica.

(Veleč. knez in škof dr. Janez Pogačar) so se v nedeljo odpeljali na cerkveno obiskovanje v Vrhnjski in Idrijski okraj. Včeraj so obiskali Črni vrh in Lučine, danes pa gredo naprej k sv. Joštu itd. Na sv. Ahacija dan 22. t. m. bodo v Idriji vodili slovesno procesijo, ki se tam na ta dan obhaja v vedni spomin, da je bila 22. junija tam najdena srebrna ruda. — Meseca julija bo kanonično obiskovanje: 1. julija v Stari Loki in Bukovšci; 2. v Selcah in Dražgošah; 3. v Železnikah in na Zalem logu; 4. v Sorici; 5. v Št. Lenartu in Javorji; 6. v Poljanah; 7. na Trati; 8. v Novi Oselici, kjer bodo ob enem posvetili cerkev; 9. v Stari Oselici; 15. julija v Škofji loki.

(Udom katoliške družbe.) Peto nedeljo po Binkošti (24. t. m.) popoldne ob šestih bodo mil. prošt g. dr. Ant. Jarc v prostorih katoliške družbe v Virantovi hiši ob kratkem poročevali o popotvanji v Rim in zlasti o Rimu in zaslisanji pri sv. Očetu. Ker se posebne vabila ne bodo razpošiljala, so s tim priljudno povabljeni udje katoliške družbe k tem mičnim poročilom.

(Čudna eksekucija.) Veliko pozornost je vzbudila v nedeljo sledeča dogodka. Dva moža prideta v Ljubljano s kosami si dela iskati. Pri mitnici ob dunajski cesti sedeta na klop, ktera se pa, ker je bila vsa trobena, hipoma prelomi. Na to skočijo pobiralci vžitnine k prestrašenema kmetoma ter jima vzamejo kosé, češ, da morata škodo plačati. Vse prošnje revežev bi bile zastonj, da se ni več ljudi potegnilo za kmeta; ko pa je ta reč naredila velik hrup, so stražniki vendar dali jima orodje nazaj, s katerim sta si prišla zaslužka iskati. Lepo tako ravnanje ni, mar naj bi prej klop popravili, da bi se ne prelomila, če kdo ná-njo sede.

(Okrajna učiteljska konferenca) za Ljubljansko mesto bode v četrtek 5. julija dopolde ob 8. v sobi II. tečaja c. k. učiteljska. Dnevni red. 1. Nadzornikove opazke. 2. Nasveti k reviziji šolskega in učnega reda. 3. Poročilo bukvarničnega odseka, njega nasveti, nova volitev odseka. 4. Volitev v stalni odbor za prihodnje šolsko leto. 5. Samostalni predlogi.

(Mešan vlak) spusti južna železnica od 16. junija t. l. naprej vsak dan ob 5. uri 30 minutah zjutraj iz Celja do Ljubljane. Zvečer ob 6. uri 20 minutah pride zopet nazaj. To je velika dobrota za tamošnje ljudi! 16. t. m. došel prvič v Ljubljano; mašina je bila z narodnimi zastavami vsa okinčana.

Loterijske številke 16. junija.

V Trstu: 10, 84, 59, 61, 58.

V Linceu: 17, 38, 30, 4, 57.